

DEBRECZEN

Szerkesztőség: Debrecen, Bajcsy Zsilinszky utca 1. sz. földszint (Arany Bika bérház. Tel.: 113 (7 mellékállomással). Szerkesztőségi hivatalos órák d. n. 3-7-ig.

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ

Kiadóhivatal és nyomda: Bajcsy Zsilinszky u. 1. sz. (Arany Bika bérház) lételelet. Tel.: 113 (7 mellékállomással). Hivatalos órák: reggel 8 órától este 6-ig.

Arat a magyar

Írta: KÓSA JÁNOS

Amikor a nyár heve legbősegesebben ontja sugarát a földre, amikor az ég gyümölcsérlelő tüze eltikkasztja az emberi erőt, akkor kezd kemény munkáját a parasztság serege. A hajnali órákban a földek felé vonuló kaszások sereg titokzatos hivatást teljesít! A föld-különös titka a gondviselés kifürkészhetetlen bölcsessége. Adám utódainak örök sorsa az, hogy a földműves nem jut könnyebben kegyelmezés, csak ha veritékével öntözi meg a barázdákat. Az élet megújul önmagától is évenként, de az ember csak úgy takaríthatja be termését, ha előbb szánt és vet, ha megküzd az elemek kiszámíthatatlan hatalmával és ha egy év minden munkája után a nyári hőség tikkasztó napja alatt testének kimerítő fáradságával learatja a labon álló termést.

A paraszti élet körforgásában évenként megismétlődik ez a test-lelket zsilbasztó kemény munka, de ismétlődésében is sokkal több, mint a mindennapi megélhetéért folytatott küzdelem egyik esztája. Az aratásban valami csodálatos, jelképszerű jelentősége van: körötte összetalálkoznak az emberi élet örök kérdései, amiket a gondolkodó elme önmagával és a világgal szembe felvet és ha a filozofia tudományának van születése, ennek a bölcselkedésnek a kasza nyomán haladó ooligos emberek között kellett megszületni.

A kasza nyomán földre hulló őzszakalász ugyanis magában hordja a világ minden csodáját, az a néhány szem, ami megöröklően tapadó kenyérré lesz és a földre vetve megújítja az életet: hát nem ezen a csodán elmélkedve kellett megindulni az emberi bölcselkedésnek? De ez a búzaszem egyszerűsége, magában hordja az emberi munka jutalmát és biztatását: hát nem ezen alapul az emberi együttélésünket szabályozó erkölcsi rend? Az élet értelmének, az erkölcs törvényeinek keresésével így indította el útjára az emberi műveltséget — a búzakalászt!

De ha tovább figyeljük, hogy mitől suttog a pergő búzakalász meghallhatjuk, hogy elzengi a paraszti élet dicsőségét eposzát is. Maga a búzaszem az a parányi nagyszerűség zengi el minden zenénél szelbén a paraszti fáradozás dicsőretét és csak a süket fül nem hallja meg a szavát. Milyen siketnek vannak és gonoszak kellett ama kornak lenni, amely lenézte, tanulatlan emberhez való tehernek bélyegezte meg a paraszti munkát és szorgos munkáit a megvetett jobbagyorkba taszította. Hiszen éppen ebben a munkában — az emberi kultúra kiüdülopontjában — találkozik össze a földműves az élet legitokzatosabb lényegével és éppen az aratás ember feletti munkájában diadalmasodik felte. És lehet-e a hatalmas természetfeletti diadalmat lenézt munkának tartani?

Nehéz, de gyönyörű hivatás az aratás. És a földműves, aki az emberi történelem kezdete óta teljesíti szent kötelességét, soha sem is vélekedett róla másképpen. És a magyar paraszt is, aki ugyanazon a rögökön haladva egy ezredév alatt sem fáradt ki

Megjelent az új gabonaforgalmi rendelet

A vámörlesre jogyóltak és 6 éven felüli hozzátartozóik évi fejadagja 220 kg

A hivatalos lap vasárnapi száma közli az új gabonaforgalmi rendeletet, amely előírja, hogy a vámörlesre jogosultak és hozzátartozóik fejadagja 220 kg kenyérgabonára, míg a 6 éven aluli gyermekek fejadagja 160 kg. Az egy éven aluli gyermekeknek nem jár fejadag. A gazdasági esetlédek hasonló fejadagot kapnak. Vetőmagszükségletre holdanként 140 kg búzát, 100 kg rozst és 100 kg kétszereget lehet visszatartani.

A rendelet a beszolgáltatási határidőket beartó gazdákat jutalomban részesíti, ellenkező esetben megtorlást ír elő. A kenyérgabonát a terménybeszolgáltatási kötelezettség erejéig a esépléstől számított 8 napon belül kell beszolgáltatni. Aki ezt elmulasztja, annak beszolgáltatási kötelezettségét felemelik. Aki az adó és a beszolgáltatási kötelezettség teljesítésére szükse-

ges gabonát teljes egészében leadták feleslegüket szabadon eladhatják a MOSZK bizományosnak, illetve a vásárlási engedéllyel bíró személyeknek. A feleslegből a gazda rokonainak, ismerőseinek, vagy másoknak ajándékba is adhatja, de csak akkor, ha a megajándékozott személy lemond a hatósági közellátásról és így vásárlási engedélyt kap.

Tildy Zoltán: A Függetlenségi Front megszilárdítása révén megsokszorozzuk az építő erőket

A köztársasági elnök, Rajk László és Darvas József miniszterek fontos kijelentései az árvízkarosultak új házainak átadásán

Az árvízjutotta Felső-Tiszaváradékon Tiszaköröd szenvedőit legelőbbit: 148 házat sódort el itt az ár — s most a tiszakörödi árvízkarosultak kaptak kézhez legelőszőr a magyar demokrácia építőügyi minisztériuma által felépített ajándékházak kulcsait. Tildy Zoltán köztársasági elnök kezéből.

A Tiszahát népe nagy tömegben vonult fel a tiszakörödi rétre, lovakkal ökrökkel vagy gyalogosan, hogy tanúja legyen az első újáépített házak kulcsátadási ünnepségének.

Tizenegy óraker hatalmas eljénzés fogadta Tildy Zoltán köztársasági elnököt, aki Mihályfi miniszter kíséretében érkezett az ünnepség színhelyére. Nyomában jöttek Darvas József és Rajk László miniszterek. Az üdvözlések elhangzása után a hatalmas tömeg a Himnuszot énekelte el.

A belügyminiszter beszéde

A Himnusz elneklése után, Rajk László belügyminiszter emelkedett szólásra.

Beszéde elején emlékeztetett a téli árvíz borzalmaira és arra, hogy a demokratikus kormányzat, valamint az egész magyar nép milyen egyöntetűen sietett az árvízjutotta parasztság segítségére.

— Ezzel is lepleztük a nép ellenségeinek aknamunkáját — folytatta beszédeben a belügyminiszter.

Lelepleztük a suttogó propagandát, amely azt a rémhírt terjesztette, hogy a demokrácia csajka-rendszert akar bevezetni és ebben a rendszerben az ipari munkásosztály a parasztság kizsákmányolója.

Ime a demokrácia nem csajkarendszert, hanem földet, jobb otthonot hozott Bereg és Szatmár dolgozóinak. — Az ipari munkásosztály nem kizsákmányolója a parasztságnak, hanem azt a keveset is, amellyel rendelkezik, megosztja vele.

A demokrácia erős — folytatta a belügyminiszter — a reakció legfontosabb hadállásait szétver-

tük, de az is kétségtelen, hogy a reakciót meg nem semmisítettük meg. Elég ezzel kapcsolatban, ha csak az iskolák államosítását nézzük. Az iskolák államosítását a reakció igyekezett felhasználni arra, hogy támadást intézzen a demokratikus köztársasági rendszer ellen.

Ebben a próbálkozásban előjárt a katolikus egyházi reakció, élen Mindszenty érsek-prímással.

Ezek a körülmények arra készítettek bennünket, hogy éberen figyeljük a reakció próbálkozásait és mesterkedését.

— Sok jel arra mutat, hogy az egyházi reakció mellett a városokban és falvakban egyaránt egyeb reakciós rétegek is próbálkoznak köztársaságellenes merényletekkel.

Igy például sok nagygazda még mindig nem hajlandó észrevenni, hogy a Horthy-rendszer elmúlt és a világos baba szerepet játsza egyes községekben.

Ezek az emberek különösen Szabolcsban, de másutt is birtokul at arra használják fel, hogy a falu szegényebb rétegeit köztársaságellenes mozgalmakba kényszerítsék bele. Ennek végét kell vetni. Aki nem akarja észrevenni, hogy elmúlt a Horthy-rendszer, azt a demokrácia észre fogja téríteni, az magára veszen, ha törvényeink alkalmazásával gondoskodunk arról, hogy többé ne legyen alkalma a népi demokratikus rendszer ellen visszaélések elkövetésére. A jegy zóket már utasítottam, hogy lépjenek fel minden olyan megnyilvánulással szemben, akár az egyház palástja alatt, akár más helyen próbálkoznak meg ilyesmivel.

— Ezen túl azonban — folytatta Rajk László — ma már itt a legfőbb ideje, hogy tovább menjünk egy lépéssel előre: meg kell szüntetni a pártoskodást, a demokratikus pártok közötti céltalan versenyt.

— A falu népe is meguntá már a pártoskodást, mert tudja, hogy

ebből csak a reakció húz hasznót. Ezért azon vagyunk, hogy minél sürgősebben létrehozzuk valamennyi demokratikus és hazafias erő nagy, közös, egységes szövetségét; az új Magyar Függetlenségi Frontot.

Kötelességünk ez a magyar demokrácia hatalmas megszilárdítását jelenteni majd.

A belügyminiszter ezután arról beszélt, hogy az idén végre háromévi szárazság és rossz termés után elég jó a termésünk. Ez azonban arra kötelezi a kormányt, hogy biztosítsa a jó közellátást. Eppen ezért az idén is fentartjuk a beszolgáltatási rendszert, mert csak ezzel biztosítható a kielégítő módon az ország közellátása.

A beszolgáltatás terén lényegében megmaradnak a tavalyi feltételek és árak, azzal a különbséggel, hogy a mezőgazdaság további fejlesztésének biztosítására a tehetséges nagygyonny gazdákra a tavalyinál nagyobb terheket rovnunk ki, fokozatosan, birtoknagyságuk szerint.

A belügyminiszter ezután rátért a nemzetközi helyzet ismertetésére és hangsúlyozta, hogy kilátásaink ezen a téren is kedvezőek. A reakció háborús rémhíreivel szemben a valóság az, hogy hazánk barátsági és kölcsönös segélynyújtási egyezmények kötik a szomszédos népi demokráciákhoz és elsősorban felszabadítottunkhoz, a baráti nagy Szovjet-Unióhoz.

A béke erőinek nagysága biztosítja a béke fennmaradását Európában. Ezért a magyar demokrácia jól szolgálja külpolitikai és bekejét akkor, amikor baráti szerződéseket köt a bekezes, rető népekkel. Rajtunk mulik, hogy az elért eredményeket milyen utemben visszük előre, meg nagyobb győzelmek felé. Ennek előfeltétele az, hogy tömörüljünk felsorakoztassunk minden nemzeti hazafias, demokratikus erőt egy nagy, közös Nemzeti Független-

ségi Frontban — fejezte be beszédét Rajk László.

Darvas miniszter beszéde

Ezután Darvas József építés és közmunkaügyi miniszter mondott beszédet.

— Ha visszagondolunk az elmúlt három esztendőre, méltán büszké lehetünk az elért eredményekre, — mondotta a miniszter. — Mindezt a magunk erejéből vittuk ki és nem voltunk hajlandok arra, hogy ígérgetésekeri, dollárokért atuba bocsássuk függetlenségünket.

Hangoztatta ezután a miniszter, hogy meg óriási feladatok vannak a magyar kormányzatra, s hogy ezeket a feladatokat megoldhassa, elsősorban nyugodt építőmunka légkörére van szükség, nem csak ebben az országban, hanem szerte a világban. Külpolitikánk alapja éppen ez: a béke.

De belpolitikánkban is a béke nyugodt légkör megteremtésének akarata vezet bennünket.

A miniszter ezután a reakció aknamunkájáról szólott, majd figyelmeztette az egybegyűlt parasztságot, ne adjanak hitelt a rémhíreknek és uszításoknak.

A falu öntudatos parasztaiknak a feladata, hogy leplezzék le mindenütt az uszítókat és vezessek az öntudat útjára azokat is, akik ma még nem látják tisztán.

— Szorosabbá és erősebbé kell tenni a békés építőerők frontját. Ezért helyeseltük a Nemzeti Függetlenségi Front megalapítását. Ez nem jelenti a pártok megszűnését, hanem azt, hogy a demokratikus pártok, szervezetek egymással ellen küzdenek, hanem a közös nagy nemzeti cél megvalósítására fogják össze minden erejüket.

Ezek az új házak is csak az építő összefogás szellemében épülhettek fel.

Tildy Zoltán köztársasági elnök nagy beszéde

A miniszter ezután az elkészült új házak kulcsát átadta Tildy Zoltán köztársasági elnöknek, kérve őt, hogy adja át személyesen az új házak tulajdonosainak.

Tildy Zoltán köztársasági elnök nagy beszéd kíséretében adta át a háztulajdonosoknak a kulcsokat.

A köztársasági elnök mindezek előtt a magyar nép együttérzését és szeretetét tolmácsolta az árvízjutotta községek lakosainak, akik érezhetik, hogy valóban velük van az egész magyar nép.

— A magyar demokrácia, a magyar nép kormányja is ott van mindenütt, ahol a magyar nép javát kell szolgálni, ahol meg kell szabadítani a népet valamilyen csapás elviselhetetlen súlya alól. — mondotta a köztársasági elnök. — Ez a kormány a magyar népet van és a magyar népek feletlé. Csak egy feladata van: éjt nappallá téve dolgozni az ország felemeléséért, hogy itt a szabad hazában valóban boldog nép élhessen.

Itt áll előttünk egy hatalmas feladat: olyan országot építeni, amelyben minden dolgozó meg-

Gyermek felvételek
Horváth utcából
Simonffy utca 1-b.

malója. Olyan szent hivatás ez, amilyenek a nagy magyar költő látta:

A Nyár a Nyár nem almodik, Kaszál, dalol és nem rohan, Erősen, biztosan arat, Farmon és boldogan

a természet örök ritmusában, nem ebből a munkából merítette a higgadt józanságát, bölcs öntudatát? Hiszen az aratás nagy munkája nagy erőforrás is egyúttal és maga az élet, a természet csodája tanítja öntudatra az arató parasztot

A dolgozó parasztság összefogása jegyében ünnepelte Hajdú-megye népe az idei Uj Kenyér napját

Hajdú megye tizennégy városában és községében felejthetetlen Aratóünnep zajlott le az elmúlt vasárnap.

Emlékeztető, hogy a demokratikus pártok és paraszti tömegszervezetek néhány héttel ezelőtt elhatározták, hogy a legszorosabb együttműködésben rendezik meg országosra az idei Uj Kenyér ünnepét. A határozat nyomán a pártok és tömegszervezetek városi és községi vezetők pártközi értekezleteken dolgozták ki az ünnepségek rendjét és műsorát. Ilyen előzmények után került sor az ünnepségekre, melyek azt bizonyították, hogy a koalíciós pártoknak az egységes ünnepségre vonatkozó döntése hatalmas visszhangra talált a parasztság körében. Szerle a megyében pártkülönbség nélkül impozáns tömegek vettek részt az Uj Kenyér napján. A dolgozó tömegek mondták ez az a napon igen! azokra a törekvésekre, melyek az egész dolgozó magyar társadalom összefogását célozzák. Mindenki, akinek látását nem homályosítja el a rosszgundat, az a vasárnapon meggyőződhet arról, hogy a nemzeti összefogás, a pártviszályok felettelének gondolata és szükségessége magasan lobog a tisztánlátó parasztság szívében. A díszes felvonásokon, színpompás menetekben és a nagy tömegek jelenlétében túl ez a mindenütt meggyőző és biztató egyikműködési készség adja meg az idei Uj Kenyér ünnepének igazi értelmét.

Bátran el lehet mondani: Hajdú megyében nyitva áll az út a széles nemzeti összefogás megvalósítása felé!

Ott volt az egész falu...

Megyeszerte istentisztelet után kezdődtek meg az ünnepségek. Sajnos, nincs elég helyünk arra, hogy minden egyes község megmozdulásáról a legapróbb részletekig méltó módon beszámoljunk, pedig az ünnepségek megérdemelnék. Mert jóllehet az egyes szervezetek megyei központjai egységesen szervezték meg az ünnepségeket, az egyes községek népe szívfélő ötlettel tette meg színesebbé az Uj Kenyér ünnepét. Látszott ezeken a megmozdulásokon, hogy nem parancsszóra csinálják, akik csinálják, hanem szívvel ünneplik az életadó Uj Kenyert.

Az ünnepségeken mindenütt zárt rendben vettek részt a Magyar Dolgozók Pártja, a Független Kisgazda Párt és Nemzeti Parasztpárt tagjai, de ott voltak a paraszti jelű egységszervezetek, az EPOSZ fiataljai, a Magyar Nők Demokratikus Szövetségének asszonyai, a paraszti tömegszervezetek képviselői a földművelésügyi szervezetek a népi kollégisták... röviden: az ünnepségeken a községek főterén ott volt az egész falu, pártkülönbség nélkül.

A paraszti munka eredménye

Különösen nagyszabású Uj Kenyér ünnep zajlott le vasárnap Hajdúszoboszlón. A mintaszínpad előkészített ünnepség színeiben és tömegeiben egyaránt méltó volt Hajdúszoboszlóhoz. A menet: pompás lovasbandérium nyitotta meg, utána előképek mutaták be a búza útját, a vetéstől a cséplésig, vidám aratópárok következtek ezután, igen sok fogat, majd a gyalogosok végtelen sora. A város főterén a Himnusz elénekzése után Szabó István országgyűlési képviselő mondott beszédet:

— Az Uj Kenyér ünnepét és a nemzeti összefogást ünnepeljük, — mondotta. — A búza együtt ért meg a demokratikus összefogás gondolatával.

Barnai József országgyűlési képviselő hangzott: A választásokon a pártok egymás ellen harcoltak, míg a reakció felkészült a támadásra. A parasztság nem a munkás az ellensége, hanem a közös elnyomó rétegek.

Kálmán Ferenc országgyűlési képviselő beszédében rámutatott arra, hogy a hajdúszoboszlói la-

kosság megmozdulása jelképezi azt az utat, melyet a parasztság a háború pusztítása óta megtett. Eredményekben gazdag volt ez az út, melyet a paraszti munka eredményének kell tekinteni. Hangzott, hogy a parasztság vállalja még számos teher nehezédk, de ennek nem a demokrácia az oka, hanem a háború, melybe akaratlanul eleve kényszerítettek bele bennünket a régi rendszer ural. A kormányzat minden erőfeszítése arra irányul, hogy az áruclkek árát lecsorítsa. A Függetlenségi Front lehetővé fogja tenni minden becsületes dolgozó ember összefogását és az ország felvirágoztatását.

A lelkes naggyűlés után a főteréren nagy népünnepély volt, melyet reggelig tartó bál követett.

Feltűnik Tildy elnök kocsija

A kis Hajdúszoboszlón példás rendben és szellemben folyt le az Uj Kenyér ünnep. Reggel zenés ébresztő közönlötte a község lakosságát, majd az istentisztelet után a főterén népgyűlés volt. Csuka Sándor meggyőző úján Ménék János debreceni polgármester mondott politikai tájékoztatót, majd a község római katolikus és református lelkésze megáldotta az Uj Kenyert. A lélekemelő aktus után Nagy Mihály kisgazda méltatta a nap jelentőségét és fejtegette a parasztságot érdeklő gazdasági kérdéseket.

A délután folyamán negyzedes aratómenet vonult végig Hajdúszoboszlón, amikor az utca végén feltűnt Tildy Zoltán köztársasági elnök gépkocsija. Az elnök kíséretével együtt a tisztakörű házavató ünnepéről tartott hazafelé. A sámszónak azonban felismerék az elnököt, akik viharos ünnepélyben részesítettek. Az elnök mosolyogva integetett az ünnepelő parasztoknak, akik hosszú sorban álltak fel az út két oldalára, míg sorfaluk között kigördült a községből az elnök kocsija.

A késő délutáni órákban itt is jól sikerült sport- és kulturünnepély zajlott le, melyet reggelig tartó bál követett.

Zászlók egy csokorban...

Hajdú megye távoli sarkában, Tiszacsécsény negyzedes ünnepséget rendezett a község lakossága. A reggeli zenés ébresztő után istentiszteleten vett részt a falu népe, majd megkezdődött a szívetleket gyönyörködtető felvonulás. A menetet az egyes pártok és szervezetek zászlói nyitották meg. A zászlócsokor jelképezte a falu lakosságának összefogását, ahogyan az egyes pártok zászlói békésen megfértek egymással, ugyanúgy jó egyetértésben élhet egymás mellett a falu népe, akár melyik demokratikus pártot tartozik is.

A színpompás felvonulás közben arató lányok és legények énekeltek vidám aratónótákat. Róhin László, a helyi Nemzeti Bizottság elnöke nyitotta meg a gyűlést, Kiss Ferenc kisgazda ismertette a nap jelentőségét, utána Pogácsás Antal mondott politikai tájékoztatót. A jól megrendezett népgyűlést itt is kulturális előadás, sportverseny követte, majd reggelig tartó bál zárta be a díszesünnep számára emlékező napot.

Miképpen a község főterén gyülekeztek a paraszto, hogy meghallgassák az ünnepi beszédeket. Itt a Nemzeti Függetlenségi Front nevében Szilva József és Kovács János mondtak nagyhatalmú beszédet.

A grófi kastély parkjában

Tégla népe a régi grófi kastély parkjában gyülekezett össze az Uj Kenyér tiszteletére. A felszólított grófi birtok volt cselédei és nagybirtok jármát nyögő régi kisgazdák, most valamennyien szabad parasztemberek ünnepeltek itt az Uj Kenyert, melynek jelentőségét Fábán Béla és Nagy László méltatták.

Külön kell megemlékezni a hajdúhadházi ünnepségekről. Zászlóerdő, lovasbandérium, sportoló paraszti fák felszerelésben, igen sok fogat, hosszú menet járta be a község fő útjait. A menetben különösen szép volt a búzamazó utját szimbolizáló előképsorozat. A felvonulást a felvonuló molnokok és pékek csoportjainak meglevően szép látványát követte. Természetesen nem hiányzott a képből az aratólegények sora, a marokszedő lányok csoportja és a keresztel megmaradt szekerek felvonulása sem.

Tizenkétévi fegyházra és vagyonelkobzásra ítélte a népbíróóság Bessenyei volt főispánt

A debreceni népbíróóság dr. Czipott György tanácselnök vezetésével hétfőn tárgyalta dr. Bessenyei Lajos, volt debreceni főispán, háborús és népellens bűnügyét. Bessenyei Németországban tartózkodott, így távollétében tartották meg a főtárgyalást.

A vád szerint dr. Bessenyei, aki 1879-ben született, tankerületi főigazgató 1944. áprilisában, a Sztójay kormány alatt Debrecen város főispánja lett és ezt a tisztségét a Szálasi kormány uralomra jutásáig megtartotta. A vád szerint Bessenyei, a közgyűlési beiktató beszédében a háború tovább folytatása mellett foglalt állást, a németek oldalán való harc szükségességét hangsúlyozta, szélsőjobboldali beállítottságú volt, feltételez németbarát, háborús párti, angolszász,

Megérkezett a tizenhatodik hadifogolyvonat

Törzsiszték is érkeztek a lettországi Jelgavából — Ma újabb hadifogolyvonat érkezik — Többszer hazakécsülő fogoly Máramaros-szigeten

A hadifogolyszállítások útjára meggyorsult. A szombaton este beérkezett szerelvény után vasárnap délután jött meg a tizenhatodik szállítmány és ma érkezik a tizenhetedik fogolyvonat. A vasárnap délután megérkező szerelvényvel 1198 hadifogoly jött, akik között 72 törzsiszt, 97 tiszt, 248 altiszt és 781 legénység volt.

A foglyok jó egészségben, napbarnítottan érkeztek és elmondották, hogy Máramaros-szigeten haltereml is több hadifogoly van, akiket a közeli napokban szállítanak haza. Ertesítésünk szerint a legközelebbi szerelvény ma érkezik.

A vasárnap délután érkezett hadifogolyvonat zöme a 7504-2 Karpinszki táborából jött. A törzsisztéket a lettországi Jelgavából, a 7932 számú táborból hozták, de igen sokan érkeztek a 7523-8 Szimcsai, 7084-1 Asbest, 7328 Baku és a 7223 Kirovbád körzetéből is. Itt említjük meg, hogy vasárnap két orvos is volt a hazatérők között.

A foglyok között sok olyan hadifogoly is van, akiről kevés hírt hallottak eddig, vagy egyáltalán nem is tudták, hogy mi van vele. A legutóbbi szerelvényvel jött meg Bertók Lajos vasmegei hadifogoly, akiről 1942 óta semmi hírt nem hallottak. Itt találkozott Debrecenben volt hadifogolytársával Herencsér Lajossal, a MDP hadifogoly irodája vezetőjével, akivel együtt volt 1942-ben az egyik délszibériai hadifogolytáborban. — Bertók Lajos 1942-ben egy sovány fiatal gyermek volt — mondotta Herencsér Lajos — és most néhány év múlva megerősödve, megizmosodva, jó erőben tért vissza szeretettje közé.

Vasárnap délután Debrecenbe érkezett hadifoglyok névsora.

Debreceniek: Szabó Gyula Komlóssy út 27., Szűcs Károly Pallag Monostor dűlő, Baji Balázs Fazekas Mihály u. 2., Bai Sándor Toroczkó utca 49., Furkó Béla Magyar utca 5., Mészáros Lajos Mátyas király utca 38., Haragoszki Béla, Petelei Jenő Darabos utca 17., Pataki János Bellegelő 288., Nagy József Tóthtelep 3., Táplai János, Kulcsár Imre Bőszörményi út 25., Danha Sándor

A község főterén rendezett népgyűlésen Bartha János főtitkár mondatot bevezető beszédet, majd a politikai és gazdasági kérdésekről szóló Szabó Miklós és Rhédei József. Az ünnepséget kitűnő szavazatok és körösszámok tarkították. A délutáni sportünnepély: közös vacsora, majd tánc követte, mely a szombat éj alatt folyt a hajdú bál órákig.

Péter-páli ünnepségek

A megye tizennégy helyiségében lefolyt és szinte kivétel nélkül jól sikerült Uj Kenyér ünnepi még nem ért véget a hajdúmegyei aratóünnepségek sorozata. A helyi viszonyok kívánalmának megfelelően ma, június 29-én, Péter-Pál napján ugyancsak több köz-

DEBRECZEN 3. OLDAL 1948 VI. 29.

seben lesznek aratóünnep, így Nagyfülöpn, Nyírábrányban, Hajdúdorogon és Egyeken. Az Uj Kenyér ünnepé mindenütt délelőtt 11 órakor kezdődik. Július 4-én, vasárnap délelőtt 11 órakor Vámospércsén és Nyírmárcsfalván lesznek ünnepségek, míg Debrecenben, Hajdúszoboszlómon és Balmazújvárosban az aratás után fogják megünnepelni a paraszti munkát.

A most vasárnap lezajlott ünnepségek után bizonyosra vehető, hogy a fenti helyiségekben is példás rendben és szellemben folytak majd le az Uj Kenyér ünnepségek.

szovjet ellenes, féktelen zsidógyűlö. Mint főispán a debreceni gettó szigorítását, szűkítését ő rendezte el. Vezető tagja volt a Magyar Megújulás Pártjának, a Magyar Élet mozgalomnak, a Kékek Klubjának, a Vitézi Széknek az Egyesült Keresztény Ligának, Keleti Arcvonal Bajtársi Szövetségének, az Antiholsevista Egyesülésnek, a Magyar Tudományok Pajvédó EGYLETNEK, a Keresztény Közalakultottak Nemzeti Szövetségének (KANSZ). — Egyik vádpont szerint a nyilas uralomkor, felkínálkozott, mint főispán Vajna Gábor nyilas belügyminiszternek.

A vádirat ismertetése után tanukat hallgatott ki a népbíróóság. Az első tanu dr. Kulcsár Sándor nyugalmazott polgármester volt, aki előadta, hogy őt Bessenyei levélben arra hívta

fel, hogy mondjon le. A gettózásnál Bessenyei a rendelkezést szigorúan vette és ennek értelmében intézkedett. Bessenyei szélső jobboldalinak ismerte Dr. Balogh Sándor ny. polgár mesterhelyettes, szakszervezeti főpénztáros, Kalenda Lóránt építészügyi főigazgató, dr. Kapros László tisztviselő, Rábold Gábor tanár vallomása, majd a perbe szedték ptán a népbíróóság ítéletet hirdetett, dr. Bessenyei Lajos több rendbeli háborús és népellens bűntett miatt 12 évi fegyházra és vagyon teljes elkobzásra ítélte. Egy vádpont alól felmentette a népbíróóság Nem állapította meg a bűnösségét abban, hogy tagja lett volna a Fajvédó Egyesületnek, erre nem volt tanuvalomás, illetve bizonyíték.

Nagy József Kosza István Szoboszlói Gyula, Nyírábrány: Nagy József, Nyulási Gyula, Hajdúnánás: Nagy Gábor, Kelemen Ferenc, Püspökudány: Lévai Sándor, Gombos Lajos, Kaba: Kovács András, Földes: Kemecei Miklós.

Bírhalmegyeiek:
Henged: Lóhin Sándor, Csáky, Földesi András, Sarkadi Balogh János, Bereczky Lajos, Kiss Károly, Derecskei Ekes József, Dobos Sándor, Berettyóújfalui: Szabó Sándor, Kartály Béla Schwarz Sándor, Pocsaj: Nagy József, Bagamér: Adomán Sándor, Lakatek János, Kisbánya: Kékes József, Nagrabé: Dajka Imre, Darvas Dörgő József, Vértés: Vas Sándor, Krösszakall: Szakadati János.

Több föld, több kenyér

Megérkezett a Honvéd Aknakutató Kiállítás Anyaga

Gyors ütemben folynak a július 3-án, a Debreceni Vásárral egyidejűleg megnyitott Honvéd Aknakutató Kiállítás előkészületei. A kiállítást rendező honvéd műszaki hadosztály és a 4. honvéd kerületi parancsnokság szakemberei már napok óta dolgoznak a Református Kollégium tornatermében, amely otthont ad a Budapestre már bemutatott nagyszerű kiállítás hatalmas anyagának.

Megkérjük a kiállítás egyik vezetőjét, Bagossy főhadnagyot, tájékoztatson bennünket a kiállítás céljáról.

— Célunk az, hogy a nagyközönség megismerje a ránkve vezető háborús folyamatok, a háború folyamán nagyszámban visszamaradt különféle robbanóanyagokat. A közönség tájékoztatást kap arról is, hogy a talált löszereket, vagy az aknamezőnek vélt gyanús területeket kiemel és hogyan jelentse, valamint megmutatja a kiállítás; milyen veszélyt jelentenek a fel nem robbant löszerek az avatatlank számára.

Milyen anyagot ölél fel ez a kiállítás?

Bemutalja azt az óriási munkát amelyet aknakutatóink és tüzérségeink a háború befejezésekor itt maradt, elhagyott löszerek és aknamezők eltávolításával végeztek.

— Az országban látható különféle típusú és nemzeti eredetű löszerek

Elhalasztották a Debreceni Kiállítás és Vásár Kezdesének időpontját

Megnyitás július 3-án délelőtt 10 órakor.

Jövők álmodója

Írta: VASS LÁSZLÓ

Izokban a forró nyári napokban, amikor a magyar búzamezők megindul az áldott hósi munkadarára, mindig orá gondolkunk emberséges, szép magyar jövők álmodójára: Móricz Zsigmondra. Nem véletlen hogy legmagyarabb népi írónk a legjelentősebb népi ünnepen: Péter-Pál napján született Csécsén, egy ötveket házas felsőtiszazamenti falucsukában. A társadalom mélyéről jött a mélyreható magyar tenger fenekéről: a falusi szegénységből. Egész életét át emésztő nyugtalanság hajította, hogy ennek a mélyre nyomott magyar népi világnak minden égő keservét, könnyét és örömet, panaszait és jobb emberi lét után sóvárgó vágyait napfényre hozza. Gyönyörű könyvei őrzik ezt a felbecsülhetetlen búrarkodást, amely azután újjáéled és politikai nemzedékeknek adó útmutatást és bátorítást a további döntő lépésekhez.

Petőfi kívül nincs senki az egész magyar irodalomban, aki olyan fáradhatatlanul járta volna az országot, mint Móricz Zsigmond. Volt idő, amikor ő egymaga jelentette Magyarországot. Otthon volt minden faluban, a tanyákon, a puszta szállásokon egyaránt. Senki nem ismert annyi parasztot, mint ő és senki nem ismertek annyira a parasztok, mint ő. Maga volt a magyar föld kiadatlan bősége, az élet. Ezért döbbenünk meg, ezért sír fel bennünk a fájó keservesség, amikor azon az emlékeztetés óráján — hat éve már! — az előző bombázott Budapestre meglátunk.

Ugy írt, mintha beszélt volna. Forró, közvetlen ügyet jelentett nekünk az élet valóságos hazatérése. Rendületlenül hitte Petőfi hátfejében: szép az, ami természetesen és ami természetesen az igaz is, még jó is. Igazmondó írónk szerette magát tartani. Az igazmondás, az írói bátorítás nála a szegény népből hozott család öröksége, az azt sohasem tagadta meg.

Sok-sok könyve ma is messzire ható jalkialásként zeng: egyetlen vadírat elmult évszázadok bünével és mulasztásaival szemben, de soha meg nem szűnő nyugtalanság és örök buzgalom a jövő felé is, hogy ha már elkezdjük önmagunk felszabadítását, egy pillanatra sem szabad megtorpannunk és hánis, idegen utakra tévedni.

Ebben a században elsőnek ő mutatott rá a magyar szegénység egyetlen sorsára, a magyar falu elmaradottságára. Ő mondta: azt is, hogy a magyarság elpusztul, ha a nemzet gerincét, a földművelő társadalmat sorvadni hagyják.

Az életelme volt az országjárás. Bolyongani a magyar sors sűrűjében s hallgatni a kisemberek panaszait, elcsúszni hétköznapi és ünnepi életüket. Valamikor, a harmincas évek elején arról tartott előadást az ébredő ifjúságnak, hogy a magyar nép lelke alszik, hogy még mindig mozdulatlan a birkó magyar tegeferencék. Mert népünk szüzekön kbresztül ahhoz szokott hozzá (ahhoz szoktatták), hogy neki semmi sem szabad, hogy semmi joga, semmi lehetősége a saját életén javítani. Megtanulta a török hódoltság alatt, hogyha a török lovaskatona szembefordul vele, neki le kellett szállnia a székéről s ha gyalog volt, nem volt szabad megmozdúlnia: mindaddig ott kellett egyhelyben állnia, amíg a török el nem ment, mellette s olyan messze nem ment, hogy már alig látszott. Így parancsolta ezt a hódító, megszálló török hatalom. Ez a felelőletes szolgáltszolgálatadás azóta megmaradt a török után is a magyar jobbágyban mindenki iránt, aki éppen urala volt. A szörnyű lidércnyomás szinte napjainkig fogva tartotta a lelkét. Nem hitte

hogy lehet. Hogy ma már neki is szabad „odútni”. A hosszú Hódoltság végére felébredt a magyar nép. Ebben az ébredésben, soha meg nem szűnő derűvel hitte Móricz Zsigmond. Tudta, hogy a falvak népe titáni erővel küzd a világhosszágért s előbb-utóbb a tegeferencékről a napfényre tör. Ezt a bizonyosságot hirdette a magyar nép nagy írójának, a legsötétebb hónapokban is végső reményként a csüggedők felé.

Ha ma élne, most lenne 69 éves. Ha ma élne... Milyen türelmetlen kíváncsisággal járná a vidéket, ahol most születik újjá az ország és egy nemzet.

Ha ma élne... De él ő, Móricz Zsigmond szelleme közöttünk van s kell is, hogy az ő könyveit tanítsák az ifjúságot az igaz magyarságra, az igaz emberségre, az igazi demokráciára. Mert ő ezért küzdött. Ezért égett el, éj-napot egybeteve munkában: az igazi,

A „NAGYOSZ” tiszántúli kerületének alakuló gyűlése

A Kereskedő Társulat nagyteremben alakult meg vasárnap a nagykereskedők országos szövetségének (Nagyosz) tiszántúli kerülete. Az alakuló gyűlésre Debrecenbe érkezett dr. Gorzó Nándor országgyűlési képviselő, a szövetség központi elnöke. Résztvettek az alakuláson a Debreceni és vidéki nagykereskedők jelentékeny számmal.

Leitner Jenő megnyitotta beszédében vázolta a nagykereskedők áruelosztó munkájának jelentőségét. Ezt a tevékenységet az ország gazdasági élete nem nélkülözheti. Az áruelosztással foglalkozó kereskedelem hivatást teljesít a gyárak alimentálását végzi, mert a termelési foglalkozó gyárak közvetlenül nem juttathatják el az árut a fogyasztóhoz. A Nagyosz a haladás szellemében jött létre, munkáját illetékes vezetőkörök is elismerik mert a közöset céljait szolgálja. Majd a szervezet kívánásairól szólt. Különbösen kiemelte, hogy az alacsony haszonkulcsokhoz mérjék az áruárakat.

A vidéki kereskedelemnek sereglme, hogy a Budapestivel egyenlő a haszonkulcs, ezzel szemben a vidéket nagy költségek is terhelik s így hátrányos helyzetben vannak a távoliaság. Nagy teher a közmunkavállalás adminisztrációja is. Legalkalmasabb volna ezt valamelyik adó-nembe beolvasztani.

Az áruelosztó kereskedelemnek nyugodt légkörre van szükség, hogy dolgozhassék a társadalom minden rétegével a jólét eléréséért.

Utána Gorzó Nándor országgyűlési képviselő szólt fel. — Mint Debrecennek alapos ismerője kijelentette, hogy a város ősi kereskedelme tette naggyá. A jelen kereskedőinek meg kell tartania a múlt minden hagyományait, a szakzszerűséget, buzgalmat, tisztességet, ha az új idők szellemében kíván haladni. Meg kell lenni a harmóniának a kis- és nagykereskedelelem között, mert csak a barátság és az együttműködés fogja érdekeiket előmozdítani. Káros lenne, ha a múltbeli önzés és verseny folytatódna a szakmák között. Ezzel szükíteni kell a megértés jegyében kell haladniuk a közös célért.

emberséges magyar népi demokráciáért. Új könyvkiadásunk méltó tettel róta le első adóját a magyar nép szerelmeletes nagy fia iránt, amikor az idei könyvnapon Móricz Zsigmond egyik legszebb művét, „A boldog ember”-t újra megjelentette, népszerű olcsó áron. A szegény magyar földműves ember egyszerű életét írta meg Móricz Zsigmond ebben a könyvben. Jó György, a boldog ember: egy a sok közül, a saját erejéből küzdött fel magat a napfényre. Búcszóul így szól hozzá könyve végén Móricz Zsigmond: „A te élet-d misztuszerű emberi élet... Arról nem teher, hogy az ember az ország szolgálatában elég, mint a kitesny gyertyaszál. Ebben mindnyáján osztályos társaid vagyunk e megtörtetett, kis trianoni csonka hazában.”

A Jó Györgyök mai utódai nem lehetnek hűtlenek hozzá. Ma is s még nagyon soká ezután is Móricz Zsigmond szemével és biztos mértékével, igazmondó bátorssággal kell figyelniük és alakítaniuk zajló mai életünket.

Fejtette ezután a kereskedelem forgalmát és kimutatta, hogy a kereskedelem államosítása csak képzelt számba mehet mert a kereskedelem alapja az egyén rátermettsége, tehetsége és szorgalma, amit pedig nem igen lehet államosítani. A szövetkezeti eszme ellen nem lehet komoly ellenvetéseket tenni, de kívánatos, hogy csak tagjaikat lássák el áruval és ne kapjanak kedvezéseket a kereskedelem rovására. Gazdasági élet csak a szabadságban virágozhat. Olyan átalakulás előtt áll az ország, amelyben a kereskedelemnek is meglesz a munkaköre és jövője. Ezután indítványozta, hogy a gyűlés mondja ki a Nagyosz tiszántúli kerületének megalakulását.

A gyűlés az indítványt elfogadta és kimondta, hogy a tiszántúli nagykereskedők a központtal együtt kívánnak működni, hogy feladataikat megoldhassák.

Leitner Jenő bejelentette, hogy a Kereskedő Társulat kebelében működő nagykereskedők szakosztály megalakult. A tisztikar lemondott állásáról.

A megalakított Nagyosz kerület egyhangulag tiszteletbeli elnökévé Kontsek Gézát, elnökévé Bajomi Ernő nagykereskedőt, amely a Vásárt mind a kiállítók, a képt adja a Vásár a tiszántúli alelnökévé Varga Rezsőt Erdőbányán és Lindenfeld Lászlót választotta meg. Péztáros Goldstein Armin lett, ellenőr Láng Sándor dr. A választmány tagjai Szemesi Ferenc, Izsák Jenő, Kristóf József Juhász László, és Heschkovits Sándor.

Bajomi Ernő elnök elfoglalta az elnöki széket, megköszönte a bizalmat s kijelentette, hogy arra fog törekedni, hogy a közöset érdekében jó munkát végezhesen.

Kontsek Géza szintén köszönetet fejezte ki a megválasztott bizalomért. Kereskedő pályájának 56 éven át hűséges munkása volt, s a jövőben is hasznára kíván maradni karársáinak.

Goldstein Armin, Leitner Jenő volt szakosztályi elnököknek mondott elismerő szavakat értékes működésükért.

Gorzó Nándor sikert kívánt a tiszántúli kerület munkájához s a gyűlést berekesztette.

Halálbüntetést szabott ki a népbíróság Mátészalkán

A debreceni népbíróság dr. Cseke Béla elnöke alatti négy napon át Mátészalkán tárgyalta. Cseri József volt csendőrmester volt a vádlott, aki a mátészalkai gettózás során elkövetett kegyetlenségéért miatt került a népbíróság elé. Cseri 1944 nyarán Mátészalkán az ottani gettóban több embert agyonkínzott, a csecsemőket a falhoz vágta, nőkkel erőszakoskodott, többen a bántalmazások miatt később pusztultak el. Cseri a népbíróság előtt lagadott igyekezett, de a helyszínen kihallgatott tanúk sorra terhelő vallomást tettek.

Izgalmas jelenetek között, tífútoit hangulatban folyt le a tárgyalás. A bizonyítási eljárás leteltyelése, majd a perbevezetés után nagy érdeklődés mellett hirdették ítéletet a népbíróság: főbrendbeli háborús és népellenes büntetésben állapította meg Cseri József bűnöségét és költélaltal halálbüntetésre ítélte. Dr. Deák Sándor népbírózsegi vezető megnyugodott az ítéletben. Cseri a főtárgyalás után visszszállították a debreceni törvényszék fogházába, itt várja meg, amíg a NOT dönt az ügyében.

Másfélmillió költséggel építik meg a gázgyár gáztartályát

Debrecen város törvényhatósága tegnap Balogh István főispán elnökletével rendkívüli közgyűlést tartott.

Az elnök bejelentette, hogy a Kiszgádapárt a lemondások után megüresedett két törvényhatósági bizottsági helyre Reményi József hírlapíró és Duscza Ferenc ref. felkészt delegálta. A bejelentést a közgyűlés tudomásul vette.

Egyetlen tárgysorozati pont a háború folyamán megsérült, használatatlanná vált 8.000 köbméteres gáztartály helyreállítási munkálatainak vállalata adása. Az Elektromos és Gázművek gázüzeme a Didier-kemence helyreállítása és a régi gáztartály újajépítése

után békebeli nívóra tudja emelni a debreceni gázszolgáltatást. Az előkészítő bizottságok az újajépítéssel a budapesti „Rapidmechanika” céget javasolták megbízni. A vállalati összeg másfél millió forint.

Pinczés János MDP örömmel üdvözölte az újajépítés fontos mozzanátát, amelytől a gázellátás megjavulását lehet várni. A közgyűlés ezután névszerűen szavazással egyhangúan döntött: a „Rapidmechanika” kapta a gáztartály helyreállítási munkálatait. A munkálatok fedezete rendelkezésre áll az országos tervhivatal másfélmillió költséget ad az Elektromos és Gázműveknek.

Épülnek a Vásár pavilonjai

Kezd kibontakozni a szombaton megnyíló Debreceni Kiállítás és Vásár képe. Az a várakozás, amely a Vásárt mind a kiállítók, mind a látogatók részéről magától nem aaptak. A Vásár területén mesterelemek lepték el és egymásután bontakoznak ki az izéles szépen dekorált pavilonok vonalai. A nagy érdeklődés következtében már a múlt héten valamennyi kiállító hely kiadásra került és igen nagy azoknak a vállalkozások és cégeknek a száma, amelyek a késői jelentkezés miatt kiállítói területet nem kaptak. A többszáz kiállító valóságos versenyre kell egymással, hogy minél izélesebb és szebb pavillont és dekorációt nyújtson és így méltó képet adja a Vásár a tiszántúli kereskedő és iparos társadalom eddigi elért nagyjelentőségű fejlődéséről.

A kiállítók között fog szerepelni

A tanfelügyelőség jelentése új tanuló otthonokról, iskolák munkaversenyéről, az iskolák államosításáról

A tanfelügyelőség jelentése szerint ez évben három tanulóotthon működött Hajdú megyében, az örsze, Téglásán, Nádudvaron és Hajdúnánáson nyílnak meg az új tanulóotthonok.

A megyében négy paraszti és két munkés dolgozó iskolája működött. Debrecenben közöset megindult az általános iskolai tantervű szakosított tanfolyama. Hajdú megye minden iskolája részvesz a centenárius tanulmányi munkaversenyben. A verseny nemcsak a tanulmányi eredményekre, hanem az

iskolák társadalmi működésére, szellemi és anyagi újajépítésére is kiterjed. Az eddigi eredményekből megállapíthatóan Hajdú megye az első között végez ebben a munkaversenyben. Debrecenben kiállítás keretében mutatják be a munkaverseny-anyagot.

A tanfelügyelőség jelentése kiterjed az ógyházi iskolák államosítására, beszámoló a pedagógus szakszervezet és az MNDSZ által rendezett gyűlésekről és megemlíti, hogy minden megyei iskolában szülő értékeltelet tartottak.

Ma adják át a hajdú-sámsoni bekötő utat

A hároméves terv keretében most készült el Hajdú megyében a második bekötő út: a 8,8 kilométeres hajdúhadházi-hajdúszámsoni út. Az előírt határidőnél jóval előbb fejezték be az út építését. Ma kerül sor az ünnepélyes átadásra.

Az útonnan elkészült bekötőút jelentőséget növeit, hogy úgázdától sűrűn lakott területen vonul át az útmentő garzák belterjes gazdálkodást, főleg gyümölcs-termesztést folytatnak. A termékeket az út segítségével könnyen tudják piacra hozni. Az út a sa-

róskúli erdőn vezet keresztül, jelentős könnyebbé teszi a kitermelés az elszállításában is.

A bekötő út elkészítésével a megvalósulás felé közeledik a Szabolcs megyei Bihar megyével összekötő új mellékhatározat kiépítése. Ennek keretében a második tervében építik ki a vámospércs-újlelái útát.

Tilley Zoltán köztársasági elnök a róla elnevezett népi kollégiumban tett látogatásáról közölte beszámolójukba. Sajátóiba csúszott, — ugyanis Tóth Erzséka kalauzolta. Kedves közvetlenséggel a köztársasági elnököt a népi kollégiumba

Az újajépült
HOTEL ASTORIA
BUDAPEST
Ujjonnan felszerelve,
150 szoba, minden modern
komforttal teljesen üzemben.
Mérsékelt árak! A debreceniek kedvelt szállodája!

Jól étkezhet és szórakozhat a „GAMBRINUS”-ban. Szolid árak! Zene, Tánc!

H I R E K

TIED AZ ORSZÁG, MAGADNAK ÉPITED!

— Várható időjárás: Megélen, küli dényugati, nyugati szél, változó felhőzet, sokfelé záporosó, zivatar. A hőmérséklet kissé csökken.

— **Ügyeletes gyógyszerárak:** „Arany Angyal” Vörös hadsereg útja 50. „Sas” Hatvan u. 66.

RADIÓMŰSOR. Kedd, 7: Reggeli zene, 8: Hírek, 8:20: S. IV. küldi színek zavaros, 9: Római katolikus istentisztelet, 10: Gör. kat. istentisztelet, 11: A kenyér ünnepe, 11:15: Kamarazene, 12:15: Péter-Pálkor, Arany napján, zenés műsor, 12:50: A munka ritmusa, 13:20: Táncozene, 14:10: Művészműsor, 15: Aratók Ebzene, 15:20: Hullámzik a búzatenger, 17:10: S. IV. küldi színek szívesen, 18:15: Válogatás a Nemzeti Színházról, Szentiványi álom, 23: A Zene-művészek Szakszervezetének műsora, 24: Hírek. — **Éjféli:** 9: Magyar nóták, 10: Zenés görbe betűk, 10:30: Táncozene, 11:15: Egy dáma két király, Zenés tavaszi kárpát, 12:15: Zenés délután, 17: Táncozene, 18: A falu hangja, 18:30: Herceg-hóna zongorázás, 19: Zenei órák, 19:15: Korunk zenéje, 21:15: Mi van egy mondat mögött, 21:30: Kocskóczy Árpád orgonán, 22: Táncozene.

— **Ma, Péter-Pál napján a Szent Anna főplébánián a szemészek sorrendje.** Kémsékek: 1, 7, 8, 9, fél 12 és fél 1 óra. Tíz órakor az ünnepi nagymisét segítik el Molnár János prépost plébános mondja, mise közben szentbeszéd. Délután 6.30 órakor litánia. — A helyőrségi kórházban 9 órakor Dr. Regős Gyula tábori lelkész, a Homokkertenben Szeifert Viktor s. lelkész, a Tócsókerten Sófalyi Márton s. lelkész, a Kerekes telepen Murányi Károly plébános tanár mondának szentmisét.

— **Ejféli kiderült...** Tóth Miklós hévízi lakos Nyíregyházán megfogadta Kondor Mihály nyíradonyi aurotulajdonos auroját, Debrecenbe vitte magát. Este értek Debrecenbe. Tóth Miklós megismerkedett egy nővel, meghívta vacsorára az egyik étterembe. „Nyíregyházán” Kondort is meghívta. Vacsora közben, annak előnére, hogy a Nyíregyháza-Debrecen utat sem fizette meg, még 80 forintot kért később Kondortól, majd egy pillanatra kiment. A pillanatból órák lettek. Kondor éjféltájban a rendőrségre ment, hogy az eltűnt és a pénzsel megöltöt utat fejteltse. Tóth: már ott találta. Közben ugyanis egy rendőr igazoltatta Tóth Miklóst. Hamis papírokkal igazolta magát, az adatok nem egyeztek a köztársasági rendőrség a székhatást: előállította a központi ügyeletre. Tóth Miklóst a rendőrség őrizetbe vette.

— **Az 1906—1907. iskolai évben a Kollégiumban érettségire tették ma délelőtt 11 órakor tartják a tállakozójukat a Kollégium Oratóriumában.**

— **Vádratot készített a debreceni népgyógyászat KISS János 45 éves vámosatyai lakos ellen. A vád szerint kézzel egy plakátot rajzolt, kifüggesztette a lakása falára. A plakát szövege antiszemita, zsidóellenes uszítás volt, emiatt indult meg ellene az eljárás.**

* **POLOSKAIRTÁS** clángázati vagy veszélyesen kontakt-eljárásai: **BOCZKO VEGYÉSZMÉRNÖK,** Rákóczi utca 25.

* **Poloskairtást** clángázati fellegéssel vállal Kiss, Méliusz tér 7. Telefon 589.

* **EMERGE, Hungária női férfi és gyermek gumiszalma, hócipő nagy választékban kapható. Kontsek Cipőüzletben.**

* **JÓ ALLÁST AKAR?** Tanuljon gépírást, gyorsírást dr. Naményi Gyorsíróiskolájában Piac 58. Linoleum-házban.

* **GAZDACSIZMÁT, zippzáras csizmát, hócipőt most szerezzen be Kontsek Cipőüzletében. Őszi szállításra előjegyzést felvezünk. — A Magyar Vöröskereszt Tudósító irodában, Hatvan u. 6. sz. alatt, levél átvétel végett jelentkeznek: Kovács András 7910, Sipos János, Kovács Dénesné Csobánecz Jolán.**

— **A Magyar-Szovjet Művelődési Társaság rendezésében július 3-án, szombaton délután 6 órakor a Déri Múzeum előadótermében Angi Csaba Geyza egyetemi tanár előadást tart „Orosz kutatók az állattenyésztési műtermeken szolgálatában”. — Köztudomású, hogy a Szovjetunió rengeteg pénzért költ tudományos kutatások céljára. Különösen a növény- és állattenyésztés terén értek el a szovjet tudósok kiváló eredményeket, Angi Csaba Geyza professzor előadásában ismertetni fogja az állattenyésztéssel kapcsolatos legújabb problémákat és eredményeket. Az előadásra belépőjegy nincs, minden érdeklődőt szívesen látunk.**

Varrógépét

javíttassa és vegye szaküzletben **Horváth Tihamer** műszaki üzlet, Hunyadi-utca 19.

* **NEM lesz gondja öszre hőcsizmára, gazdacsizmára, hócipőre, ha most előjegyzeti, vagy megveszi Kontsek Cipőüzletében. Nagy választék Emerg és Hungária gyártmányokból.**

— **Két hajdúbüszkőményi molnársgéd, Mező Zsigmond és Tóth József álltak hétfőn a debreceni törvényszék egyesbírája előtt. A vád szerint Tóth Mező Zsigmond örösi lapját kijavította, a 84 kiló örösiere jogosító igazolványt 284 kilóra javította ki és így 284 kilóval többet is öröletett meg. Tóth beismerte tettét és azt állította, hogy arról Mező is tudott, aki viszont ezt tagadta. Tóthot 200 forint pénzbüntetésre ítélték az uszoraegyesbíró, Mező ügyében újabb tanukat hallgatnak ki.**

— **A debreceni munkásbíróság legközelebbi tárgyalását július hó 1-én, csütörtökön tartja dr. Csánány Pál elnöke alatt. Dr. Jenyay Béla és Noviczky Béla, az ördi-farkaslyuki bányá vezető tisztviselői a vádlottak, akiket közellátási érdekeket súlyosan sértő büncselekményei vádol az államügyészség, 400 mázsa búza megromlott a raktárban, emiatt kerülnek most a munkásbíróság elé.**

7 forinttól kezdve

sajáttermésű tocsvali (tokajhegyaljai) bor literenként is kapható. Likay Piac u. 9. emelet.

— **Dr. Varga Lajos aranydiplomás ügyvéd e hó 30-án tölti be leiki és testi erejének a munkabíróságok teljes bírókában nyolcvanegyedik életévét és éri meg ügyvédi pályájának kezdetének tizedik évfordulóját. Ezalk. Lomóci családja és tisztelői meleg ünnepségekben részesülnek.**

* **Gyorsírást, gépírást tanítja Simai Gyorsíróiskolában, Piac utca 73. Vidékieknek vasútkedvezmény vagy beutazás.**

— **Zeneóvodások a gys kerű tánc- és énekelőadása. Dr. Szabóné zeneóvodásai és apró táncosportja a Magyar Művelődési Szövetség rendezésében vasárnap sikerkel előadást rendezt nagy közönség előtt. Forrai István karnevagy megoyító szavaiban hanglyozta a zeneóvodai munka és népművészet örösi népművelő hatását és elismeréssel szót dr. Szabóné nevelő munkájáról, aki mint Kodály-tanítvány, Kodály szemelében végzi kulturális munkáját. A műsorból kiemelkedett Sóyom Laci és Klári, balladajátéka, Gyarmati Gyöngyi és Dobozi Viola tőkeletes cigárdi táncos. Szép volt a Szarka tánc amelyben Kocsis Edit, Balog Klári és Böör Erzsike jeleskedtek. Kellemesen énekel Böör Erzsike és nagy sikere volt Bende Marika és Kocsis Edit cseremis népdalának. A záró műsorszám színpompás aratójelenelet volt, amelyben kintünk: Birca Évi, Csák Gábor, Dobozi Viola, Gyarmati Gyöngyi, Horváth Klári, Kardos Jutka, Pető Feri és Évi, Szatmári Ilonka, Szelepi Keresi, Szoboszlay Marika, Uray Kati, Úvegés Mariska, Varga Juci Varga Kati és Laci.**

— **A MINSz színjátszógardája, a Fjafatok Színpada, az elmúlt hetekben bemutatott darabját, Stienbeck „Egerek és emberek”-jét az üzemi dolgozók és a külsőség lakói előtt is előadja. Pénteken a dohánygyár központi épületének kulturtermében, vasárnap a Pozsonyi uton, a D. Török kultúrterében adták elő a mélyértelmű drámát. Mindkét helyen meleg siker kísérte a Fjafatok Színpadának bemutatkozását.**

— **A debreceni népgyógyászat beszállították Magossányi József 34 éves napszámot, Kassai úti tüdőlakotanyai szükségellakás-beli lakost. Magossányi, — aki hosszabb ideig angol fogságban volt, — azt híresztelte, hogy az angolok rövidesen bevonulnak, majd demokrácia ellenes viceket mesélt. Előzetes letartóztatásba helyezték, megindult ellene a büntető eljárás.**

* **LICHTMANN, Dixi legújabb cipőmodelljei megérkeztek. Nagy választék típus és luxus cipőkből Kontsek Cipőüzletben.**

— **A Nagytőlőmőn a MÁV fűtőház szénlelőpén a télén, ez év januárjában szénét szedeztetek többen, kosárral akartak elvinni a szénből, de a rendőr elfogta őket és megakadályozta a lopást. A törvényszék most vona felelősségre a tetteseket, akik azzal védekeztek, hogy a hidegben fűtetlen szobában fáztak, ezért akartak szénét szerezni. Simon Pirok: 100 forint, Pintye András, Zoltai László és társai 60—40 forint pénzbüntetést kaptak jogerősen.**

— **Az elsőfokú iparhatóság mellett működő Véleményező Bizottság f. évi július hó 1-én délután 1 órakor Kossuth u. 20. sz. sz. helyiségben ülés: tart.**

— **Hajdú vármegye közigazgatási bizottsága tegnap Torma Kálmán alispán elnökletével ülést tartott. A szokásos alispáni jelenlég beszámolt az felekezeti iskolák államosításával kapcsolatos eseményekről és megállapította, hogy az iskolák átvétele zavartalanul folyik. A közellátási helyzeről szóva az alispáni jelentés közli, hogy a megye kenyérelátása az új bizt. síva van.**

— **Népmozgalmi és közegészségügyi adatok a megyéből. A megyei tiszti főorvosai hivatal jelentése szerint az elmúlt hónapban 284 évezülőlés, 234 halálozás és 73 házasságkötés történt. A termézetes szaporodás 150 117 fertőző megbetegedést jelent. Ebből 50 volt tbc-s megbetegedés, 16 haláleset okoztak a fertőző kórok. 13 halálozás oka a tüdőbaj volt. Két h. szifiliszeset és jelentettek emiatt 284 védőoltás. Végeztek a hatósági orvosok.**

— **Bánáss László veszprémi püspököt, aki néhány héttel ezelőtt Svájcba utazott üdülésre és onnan Rómába ment. XII. Pius pápa magánkihallgatáson fogadta.**

— **Ma érettségij találkozója lesz a ref. főgimnázium 1907-ben végzett volt növendékeinek. Közülük 17-en lesznek jelen, mert 17 már halott, 7 pedig nem jöhet el. Az oratóriumban lesz istentisztelet, utána osztály tantermitket keresik fel, majd Kecskeméti M. Lajos tanárukat. Előben vannak még dr. Szeremlel Béla osztályfőnökük, Csűrös és Trocsányi tanárok. A volt iskolatársak dőben a Pál-féle étteremben gyűlék össze családtagjikkal együtt.**

— **Lévai István kéményseprő a szegedi egyetemen doktorátá avaték. Lévai 15 éves korá óta magánút n végezte tanulmányait.**

— **Csölke az ingatlanforgalom a megyében. Dr. Csire Ferenc pénzügyigazgató jelentette a megyei közigazgatási bizottságban, hogy május hónapban az együttesen kezelt adókat kivéve valamennyi adónemben: forgalmi adóban, illetékben, illetményadóban, vagyondevészmában csökkent a bevétel. A bevétel eredménye különösen az illetékeknek kedvezőlemben az előző hónap eredményekhez képest, ez arra vezethető vissza, hogy a megyében az ingatlanforgalom erősen megröszabott.**

Közellátás

Felhívja a közellátásügyi osztály a város ellátatlan lakosságát, hogy július 1-én élelbe lépő élelmiszerjegyeket az illetékes körzeti irodáknál igényelhetik és ott át is vehetik. A körzeti irodákban az élelmiszerjegyek sürgős kiadása céljából folyó hó 29-én 8—13 óráig hivatalos óra lesz. Az élelmiszerek kézbesítését a mai naptól megszüntette.

— **Lisztkiutalás. Folyó hó 30-án, szerdán a sütőmeztérek lisztkiutalásuk átvétele végett jelentkezzenek. Pénztár 7-től fél 1-ig.**

— **Kenyerjegy elszámolás. Július hó 1-én, csütörtökön az A—K betűvel kezdődő nevű, 2-án, pénteken az L—Z betűvel kezdődő nevű sültmeztérek a július havi kenyérijegy elszámolást elszámolni tartoznak. Elszámolandó: rendes kenyérijegy 7, 9, 11, 12, 13, 14, 15, pótlójegyek 15—16, 17—18, 19—20, 23—24, 25—26, 27—28, 29—30. sz. szelvényei.**

— **Felhívja a közellátásügyi osztály a hentes és mészárosokat (üzemeiket) akik lőgkővet óhajtanak igényelni, hogy igénylésüket 1948. június 30-án a birtokukban lévő zsiradék súlyának megjelölésével egy pársoros kérelembe jeleentsék be a közellátásügyi osztály (Vöröghadsereg útja 28. I. em. 5.) hivatalos helyiségébe. Kérelmeket későbbi időben nem fogadjunk el.**

— **Lopások. Kovács Mihályné Loránffy u. 19. sz. alatti lakásából egy pár cipő: elloptak. — Gavallér Gábor Kossuth u. 39. szám alatti lakásáról egy besurranó tolvaj egy aranyórác lopott. — Gilian Anna hajdúhadházi lakoshoz birtét egy debreceni férfi. Kedélyes beszélgetés után a férfi 212 forintot egy óvatlan pillanatban kiemelt a nő szekrényéből. Csak a férfi távozása után vette észre Gilian Anna a lopást. — Burai János vévezetésközrelő János u. 37. szám alatti lakos kerékpárját ellopták egy fűtetes kereskedés elől. Fotós szerszámja is rajta voltak az ellopott kerékpáron. — Baán Sándor Széchenyi u. 48. sz. alatti lakos fejfelentést tett: lakásának szekrényéből 200 forintját ellopták.**

— **Baleset. Csenteri István lakatos Nyugati u. 3. szám alatti lakos kezét súlyosan megsértette egy lepattanó vasszilánk. A mentőt részteskették első segélyben. — Éjszakai támadás a Csillag utcán. A rendőrségben Timódi Irén Csapó-utcai lakos fejfelentést tett egy ismeretlen férfi ellen aki az éjféli éjszaka a Csillag-utcán megámadta és erőszakoskodott vele. A leány segítségért kiáltott, egy rendőr sietett a helyszínre, mire a férfi elmenekült. A kóppó személy irás alapján megindult a nyomozás az éjszakai támadó kézrekerítésére.**

— **Női zippzáras hőcsizma, gyermek teher hócipő, gazdacsizma női, férfi és gyermek kapható. Most szerezze be! Kontsek Cipőüzletben.**

— **A vonat alá akarta vetni magát Bana Anna Rákóczi u. 4. sz. alatti lakos az egyik sorompónál. A közlekedési vonat elől idejében visszarántották. A rendőrség saját érdekében őrizetbe vette, mert nem siker lemondani öngyilkosság szándékáról.**

KÖZGAZDASÁG

Egy százalék a tenyészben, ídelezrelék a takonykóros lovak áránva a megyében a vérviszsgálat eredménye szerint

A közellátásban nagyszabású akció keretében minden egyapatás állapot, lovat, számarat, öszvért vérviszsgálat alá vetett a földművelésügyi miniszterium rendelete. Az állategészségügyi hatóságok Debrecenben és Haidú megyében is elvégezték a vérviszsgálatot, amely a tenyészbenág és a takonykór, e két vegezmés állatbetegség megállapítására van hivatal. Debrecenben és Haidú me-

NEON fényreklám készítés és kerékpárok részletre
MAYER mérnök
Kossuth u. 13. Tel.: 380.

gyében összesen 14.061 állatot vezettek fel vérviszsgálatra, ebből 175-nél állapították meg tenyészbenág és 7-nél takonykórt. Debrecenben magában 5982 állat vért vizsgáltak meg, 86 tenyészben lovat és egy takonykóros lovat találtak.

Az állatorvosi kar és Segédszemélyzet nagy munkát végzett Juhász Gyula törvényhatósági főállatorvos vezetésével. A munka nehéztőlára jellemző, hogy Nádudvaron Kiss László állami főállatorvos vérvétel közben febe rugta a ló, a debreceni klinikán súlyos műtétnek kellett magát alávetnie. Elismerés illeti az állattenyésztés jövője érdekében öntelődő munkát végző állatorvosi kart.

A hajdúmezei traktorállomások gépanyaga egyre gyarapszik, ma már 110 traktor és 50 velőgő van a gazdák rendelkezésére az állami gépállomásokon — mondja a gazdasági felügyelőség jelentése.

MECHIVO. A Cebauer Károly főmáru, e hó na a érc-fakoporsó és gyász-kocsigyár részvényitá saság 1948 év július hó 12-én délelőt 10 órakor Debrecenben Miklós u. 4. sz. alatti helyi ügyvéd irodájában megtartott közgyűlésére. — Társgyroszlat: 1. Az igazgatóság és felügyelőbizottság jelentése az 1947. évi zárszámadások feletti határozat hozatal. 2. A részvénytársaság felszámolásának elhatározása és felszámoló választása. A részvényesek, akik ingakét a közgyűlésen gyákorolnak, akarták kotelesk részvényeiket a közgyűlés napján legalább 8 papnál a társaság pénztárána alá letéte helyezni. Debrecen 1948 június hó 25. — Igazgatóság: — Erdemény számja: Veszteség: Munkabér fizetések és járulékaik 75.047.11 Ft. Utéleti költségek 20.992.00 Ft. Adók 29.074.88 Ft. Összesen 125.004.79 Ft. — Nyereség: Aru számla 91.803.59 Ft. Veszteség 34.701.20 Ft. Összesen: 126.004.79 Ft. Debrecen, 1947 december 31. — Mérleg számla: Vagyoni: Készpénz 1.076.98 Ft. Anyagkészlet 4.600.95 Ft. Kintlévőségek 9.313.57 Ft. Ingatlan 101.798.— Ft. Berendezés és felszerelés 22.429.20 Ft. Tiszta vagyoni helyvesztés 4.152.20 Ft. Veszteség 34.701.20 Ft. Összesen: 178.072.10 Ft. — Teher: Részvénytőke 150.000.— Ft. Hitelek 10.441.50 Ft. Kötvezettség 569.70 Ft. Kétes követelések ellenértéke 1.500.— Ft. Altemeti telek 15.561.25 Ft. Összesen 178.072.10 Ft. Debrecen 1947 december 31.

GYASZROVAT

Oláh Károlyné Ary Ágnes 70. évében elhunyt. Temetése szerdán délután 4 órakor lesz a Köztemető II. B. ravatalozójából. Gyászolják szerető férje, gyermekei, unokái, kiterjedt rokonság. Lakás: Bercsényi u. 29. Bartha végzi.

Pákozdi János 57 éves korában elhunyt. Temetése szerdán 2 órakor lesz a 3. temetőből ref. szertartással. Lakás: Nagyszalonta u. 77. sz. Pusztai temetkezés.

Kiss József 89 éves korában elhunyt. Temetése szerdán 4 órakor lesz a 3. temetőből ref. szertartással. Lakás: Nagyszalonta u. 77. Pusztai temetkezés.

Mely fájdalommal tudjuk, hogy **özv. Horváth Ferencné** Juhász Eszter — 58 éves korában elhunyt. Temetése szerdán 3 órakor lesz a diszarvataozóteremből. Gyászolják: bánatos gyermekei, menyegyeje, unokája, testvére, nasa, sőt ra és kiterjedt rokonsága. Gyászolják helyett is. Lakás: Agárdi utca 11. Gebauer rendezi.

Mely fájdalommal tudjuk, hogy **Ecsedy Imre** gazdálkó — 90 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 4 órakor lesz a Köztemető diszarvataozóteremből. — Gyászolják: bánatos felesége, unokái: Gmbor István or Imre Zoltán, terjedt rokonsága. Lakás: Bóz u. 15. Dankó temetkezés.

